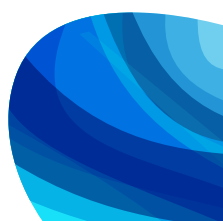

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI

*Taloustoimikunnan
väliraportti 27.5.2013*

JYVÄSKYLÄ

Jyväskylän kaupunki

Taloustoimikunnan väliraportti 27.5.2013

1. Taloustoimikunnan asettaminen ja toiminta

Jyväskylän kaupunginvaltuuston 3.12.2012/131 hyväksymän vuoden 2013 talousarvion mukaan: ”Uusi kaupunginhallitus aloittaa heti alkuvuodesta 2013 kaupungin talouden ja palvelujen tasapainottamiseen ja velkakierteen katkaisemiseen tähtäävän ohjelman ja toimenpiteiden valmistelun. Tätä varten kaupunginhallitus nimeää keskuudestaan taloustoimikunnan, jonka tehtävänä on valmistella kaupunginhallitukselle esitys valtuustokauden mittaisista toimenpiteistä, joilla kaupungin vuosikate vastaa poistoja eikä lisävelkaantumista tapahdu valtuustokauden viimeisenä vuonna 2016. Taloustoimikunnan tehtävänä on koko kaupunkikonsernin toimintojen ennakkoluuloton tarkastelu ja niiden tehostaminen sekä tarvittaessa myös konsernin päällekkäisten toimintojen karsintaehdotukset. Taloustoimikuntaan nimetään myös ulkopuolisia asiantuntijoita.”

Kaupunginhallitus asetti kokouksessaan 29.1.2013/54 vuosiksi 2013–2014 taloustoimikunnan, jonka tehtävänä on ehdotusten valmistelemine kaupunginhallitukselle palvelujen ja talouden tasapainottamiseksi valtuustokauden aikana. Kaupunginhallitus nimesi toimikunnan puheenjohtajaksi kaupunginhallituksen puheenjohtajan Riitta Mäkisen. Toimikunnan muut jäsenet ovat Pauliina Holm, Tuulia Ikkelä-Koski, Jorma Uski, Meri Lumela, Vesa Kupari ja Vesa Pylvänäinen. Henkilöstön edustaja toimikunnassa on Pekka Kupari. Toimikunnan esittelijänä on kaupunginjohtaja Markku Andersson, asiantuntijoina apulaiskaupunginjohtajat Timo Koivisto ja Pekka Utriainen ja sihteereinä talousjohtaja Ari Hirvensalo sekä laskentapäällikkö Lasse Leppä.

Kevään 2013 aikana taloustoimikunta kokoontui yhdeksän kertaa. Kokouksissa käsiteltiin kaupunkikonsernin rakennetta, omistajapolitiikkaa ja palvelukokonaisuuksien toimintaa ja taloutta. Ulkopuolisina asiantuntijoina toimikunnan kokouksiin osallistuivat vastuualuejohtajat omien vastuualueidensa käsittelyn osalta.

Taloustoimikunta jatkaa toimintaansa syksyllä 2013 erikseen sovittavan työohjelman mukaisesti.

Kevään 2013 työohjelma oli seuraava:

- 1. Taloustoimikunnan kokous, ma 4.2.2013**
 - Järjestäytyminen ja työskentelytavat
- 2. Taloustoimikunnan kokous, ma 18.2.2013**
 - Konserniohjaus ja omistajapolitiikka
- 3. Taloustoimikunnan kokous, ma 11.3.2013**
 - Kulttuuri ja liikuntapalvelut sekä kaupunkirakennepalvelut. Ulkopuolisena asiantuntijana vastuualuejohtaja Ari Karimäki
- 4. Taloustoimikunnan kokous, ma 18.3.2013**
 - Vanhus- ja vammaispalvelut ja sosiaalipalvelut. Ulkopuolisina asiantuntijoina vastuualuejohtajat Sirkka Karhula ja Ulla Kuittu
- 5. Taloustoimikunnan kokous, ti 2.4.2013**
 - Kasvun ja oppimisen palvelut. Ulkopuolisina asiantuntijoina vastuualuejohtajat Eino Leisimo ja Maija-Riitta Anttila
- 6. Taloustoimikunnan kokous, ma 15.4.2013**
 - Terveyspalvelut. Ulkopuolisina asiantuntijoina vastuualuejohtaja Jarmo Koski ja muutosjohtaja Risto Kortelainen
- 7. Taloustoimikunnan kokous, ma 29.4.2013**
 - Kehysriihen päätöksien kuntakohtaiset vaikutukset ja liikelaitokset
- 8. Taloustoimikunnan kokous, ma 13.5.2013**
 - Konsernihallinto ja kilpailukyky. Ulkopuolisena asiantuntijana kansliapäällikkö Heli Leinonkoski
- 9. Taloustoimikunnan kokous, su 19.5.2013**
 - Väliraportin laatiminen

2. Kaupungin talouden tilanne ja kriisikuntakriteerit

Kaupungin taloudellinen tilanne

Vuoden 2012 tilinpäätös oli -45,8 miljoonaa euroa alijäämäinen ja kaupungin lainakanta kasvoi 69,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2012 lopussa kaupungin ylijäämäkertymät olivat 96,3 miljoonaa euroa ja lainakanta 381,8 miljoonaa euroa eli 2 862 euroa asukasta kohden.

Kaupungin talouden tila heikentyi nopeasti erityisesti valtuustokauden 2009–2012 loppupuolella. Tili vuosina 2009 ja 2010 kaupungin tilinpäätös oli ylijäämäinen ja lainakanta kasvoi yhteenlaskettuna 9,8 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta asukasta kohden oli vuosina 2009 ja 2010 koko maan kuntasektorin keskiarvossa. Tilivuosien 2011 ja 2012 kaupungin yhteenlasketut alijäämät olivat -70,0 miljoonaa euroa ja lainakanta kasvoi 125,2 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta asukasta kohden oli vuoden 2012 lopussa noin 600 euroa maan keskiarvon yläpuolella. Suurten kaupunkien vertailussa Jyväskylän kaupungin tilikauden tulos vuonna 2012 oli heikoin.

Palveluiden järjestämiseen käytettyjen toimintakulujen kasvu oli valtuustokaudella 2009–2012 keskimäärin 5,2 % vuodessa. Vastaavana aikana kaupungin tulorahoitus pohja (toimintatulot, verotulot ja valtionosuudet) kasvoivat 4,2 % vuodessa. Kaupungin tulo- ja menorahoituksen välinen kuilu kasvoi erityisesti valtuustokauden loppupuolella.

Kaupungin investoinnit olivat valtuustokaudella 335,4 miljoonaa euroa eli 83,9 miljoonaa euroa vuodessa. (Investoinnit vuonna 2009: 74,6 M€, vuonna 2010: 78,8 M€, vuonna 2011: 88,0 M€ ja vuonna 2012: 94,0 M€.) Investoinneista noin puolet oli talonrakennusinvestointeja ja vajaa kolmannes investoitiin yhdyskuntarakentamiseen. Vuoden 2013 talousarvion mukaan valtuustokauden 2013–2016 investointitaso on yhteensä 190,5 miljoonaa euroa eli keskimäärin 47,6 miljoonaa euroa vuodessa. Kaupungin investointitaso on taloussuunnitelman mukaan 43,2 prosenttia matalampi valtuustokaudella 2013–2016 kuin päättyneellä valtuustokaudella.

Vuonna 2013 kaupungin tuloveroprosentti (20,0 %) on suurten kaupunkien korkein yhdessä Kouvolan kanssa. Vuoden 2009 jälkeen Jyväskylä on korottanut tuloveroprosenttiaan suurten kaupunkien joukossa määrällisesti ja prosentuaalisesti eniten (3 kertaa, yhteensä 1,5 % -yksikköä). Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistövero (0,5 %) on Jyväskylässä suurten kaupunkien korkein yhdessä Lahden ja Kouvolan kanssa ja yleinen kiinteistövero (1,15 %) on toiseksi korkein Kouvolan jälkeen.

Kriisikuntakriteerit

Kuntatalouden kriisiytymistä voidaan arvioida valtionosuuslaissa määrättyjen erityisen heikossa taloudellisessa asemassa olevien kuntien arviointikriteeristön ("kriisikuntakriteerit") perusteella. Arviointikriteeristön mukaan kuntatalous täyttää kriisikunnan tunnusmerkit, mikäli viimeisessä tilinpäätöksessä on kertyneitä alijäämiä enemmän kuin 1000 euroa asukasta kohden tai jos valtionosuuslaissa määritellyistä kuudesta kriteeristä täyttyvät kaikki kahdessa edellisessä tilinpäätöksessä. Nämä kuusi kriteeriä koskevat vuosikatetta, tuloveroprosentin tasoa, lainakantaa, kertyneitä alijäämiä, omavaraisuusastetta ja suhteellista velkaantuneisuutta.

Jyväskylän kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus -tunnusluku ylittää asetetun raja-arvon. Muilta osin kaupungin talous ei täytä kriisikuntakriteereitä vuoden 2012 tilinpäätöksen luvuilla. Kuitenkin kaupungin talous heikkeni valtuustokaudella 2009–2012 jokaisella kriteerillä arvioituna. Seuraavassa kuvassa on esitetty taulukko kriisikuntakriteereiden täyttymisestä Jyväskylän kaupungin tilinpäätös-luvuilla 2009–2012.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63 a §:n mukainen kriteeristö

Tunnuslukujen mukaiset raja-arvo valtionosuuslain mukaan:

1. Mikäli *taseen kertynyt alijäämä asukasta kohden* on viimeisessä selvityksen käynnistämistä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.

Myös jos 1 momentissa tarkoitetuissa tilinpäätöksissä (2 vuotena) täyttyvät *kaikki* seuraavat edellytykset:

1. Vuosikate ilman harkinnanvaraista rahoitusavustusta negatiivinen,
2. Tuloveroprosentti vähintään 0,5 yksikköä korkeampi kuin painotettu keskiarvo,
3. Lainakanta asukasta kohden ylittää maan keskiarvon vähintään 50 %:lla,
4. Taseessa on kertynyttä alijäämää,
5. Omavaraisuusaste (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot) on alle 50 % ja
6. Suhteellinen velkaantuneisuus (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / (Käyttötulot) vähintään 50 %.

TUNNUSLUKIJEN TOTEUTUMINEN JYVÄSKYLÄN TP 2009-2012 LUVUILLA:

	TP 2009	TP 2010	TP 2011	TP 2012
1. Yli-/Alijäämä, €/asukas	1 170	1 163	1 078	722
1. Vuosikate, M€	27,0	39,5	14,9	6,3
2. Tuloveroprosentti	18,5	19,0	19,0	19,5
3. Lainakanta, €/asukas	1 862	1 962	2 364	2 862
4. Yli-/Alijäämä, M€	151,7	152,1	142,3	96,3
5. Omavaraisuusaste	63,3	62,1	58,0	51,5
6. Suhteellinen velkaantuneisuus	51,7	51,1	57,6	66,7
<i>Painotettu tulovero % keskiarvo</i>	18,59	18,97	19,16	19,25
<i>JKL ero keskiarvoon, yksikkö</i>	-0,09	0,03	-0,16	0,25
<i>Lainakanta €/asukas keskiarvo</i>	1 839	1 956	2 085	2 282
<i>JKL ero keskiarvoon, %</i>	1 %	0 %	13 %	25 %

Kuva 1. Valtionosuuslain mukaiset kriisikuntakriteerit ja niiden täytyminen Jyväskylän kaupungin tilinpäätösluvuilla vuosina 2009–2012.

Kriisikuntakriteereiden perusteella arvioituna Jyväskylän kaupungin taloudellinen tilanne heikkeni valtuustokaudella 2009–2012. Vuoden 2013 osalta tuloveroprosentti ylittää kuntien painotetun keskiarvon 0,5 % -yksiköllä ja omavaraisuusaste laskee alle 50 %, joten tilinpäätösennusteessa 2013 myös tunnusluvut 2. ja 5. täyttyvät.

Valtuustokaudella 2013–2016 kaupungin talouden kehityskuvaa ja liikkumavaraa edelleen heikentävät ainakin seuraavat tekijät:

1. Valtion päättämät (hallitusohjelma, kehysriihi 2012 ja kehysriihi 2013) kuntien peruspalvelujen valtionosuuksien leikkaukset vuosille 2012–2017. Valtionosuusleikkauksista johtuen kaupungilta jää kaikkien leikkauksien voimaan tultua vuonna 2017 saamatta yhteensä 35,5 miljoona euroa valtionosuuksia vuositasolla. Leikkaukset tarkoittavat lähes kahden tuloveroprosentin tuoton menettämistä ja vastaa noin viiden prosentin menetystä kaupungin koko tulo- ja rahoitusperustasta. Arvio päätettyjen valtionosuusleikkauksien vaikutuksista Jyväskylän kaupungille vuosina 2012–2017 on kuvassa 2.
2. Valtionosuuskompensaation (3,6 M€) päättyminen vuonna 2014.

Edellä kuvattujen tekijöiden lisäksi kaupungin taloutta heikentävät valtiovarainministeriön ennusteet kansantalouden ja työllisyyden hitaasta kasvusta vuosina 2013–2016. Pitkällä aikavälillä kaupungin talouden liikkumavaraa kaventaa erityisesti väestöllisen huoltosuhteen heikkeneminen.

Valtionosuuksien leikkaukset 2012 - 2017

JYVÄSKYLÄ M€ (Alustava arvio)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Yhteensä
Hallitusohjelma	-15,4	-15,6	-15,8	-15,9	-16,1	-16,2	-95,0
Kehysriihi 2012		-3,0	-6,1	-12,4	-12,5	-12,6	-46,8
Kehysriihi 2013			-5,8	-4,4	-5,4	-6,6	-22,2
YHTEENSÄ	-15,4	-18,6	-27,7	-32,7	-34,0	-35,5	-164,0
- muutos ed. vuoteen		-3,2	-9,1	-4,9	-1,3	-1,5	

Kuva 2. Toistaiseksi päätettyjen valtionosuusleikkauksien vaikutukset kaupungin talouteen vuosina 2012–2017 kumulatiivisesti sekä muutos edelliseen vuoteen.

3. Tilikauden alijäämän kattamisvelvollisuus ja kriisikuntakriteereiden täytyminen

Kuntalain 65.3 § mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (alijäämän kattamisvelvollisuus). Jyväskylässä taloussuunnittelukausi on kolme vuotta.

Alijäämän kattamisvelvoite talousarviossa ja -suunnitelmassa syntyy, kun kunnan kuluvan vuoden taseen arvioidaan muodostuvan alijäämäiseksi. Kuluvan vuoden taseeseen arvioidaan kertyvän alijäämää silloin, kun viimeksi hyväksytyn tilinpäätöksen ja kuluvan vuoden talousarvion yli- ja alijäämäerien yhteenlaskettu määrä on negatiivinen.

Taseeseen kertyvä alijäämä tulee kattaa ensisijaisesti kunakin vuonna hyväksyttävässä talousarviossa ja -suunnitelmassa. Jos kertynyttä alijäämää ei saada katetuksi talousarviossa ja -suunnitelmassa, on kunnan laadittava toimenpideohjelma, jossa osoitetaan miten taloussuunnitelmassa kattamatta jäänyt osuus kertyneestä alijäämästä katetaan. Usealle vuodelle ulottuva toimenpideohjelma tarkistetaan ja hyväksytään vuosittain talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

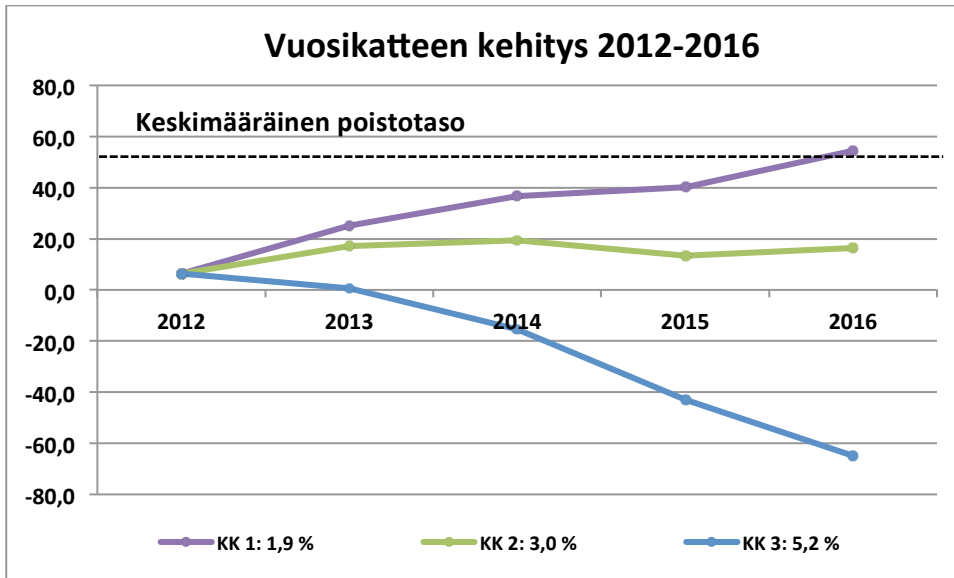
Jos kunta ei omin toimenpitein saa alijäämäistä talouttaan tai kriisikuntakriteereitä täyttävää talouttaan tasapainoon, joutuu se ns. selvitysmenettelyn piiriin, jossa valtionvarainministeriö ja kunta yhdessä määräävät riittävät toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi.

4. Kaupungin talouden kehityskuvat valtuustokaudelle 2013–2016

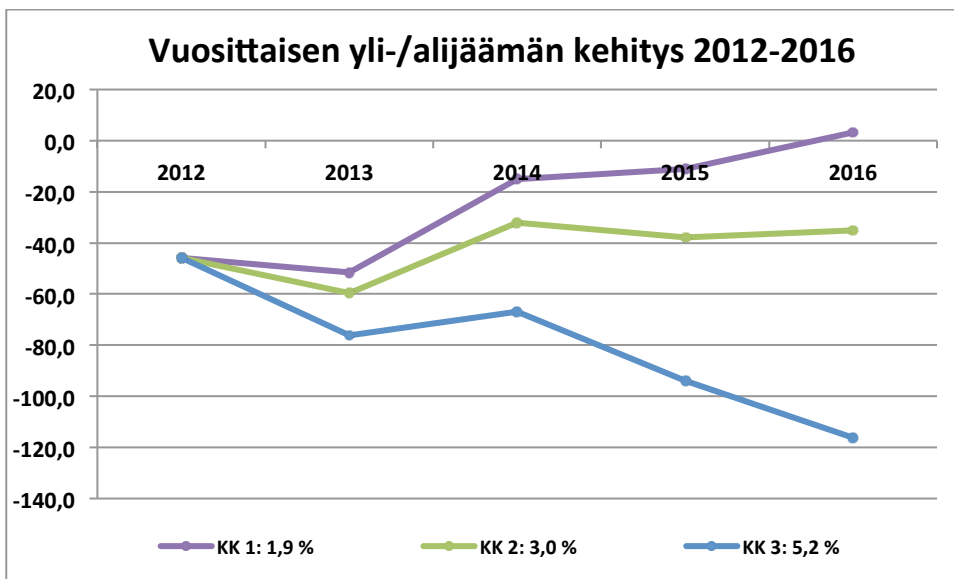
Taloustoimikunta on laatinut kaupungin taloudesta valtuustokaudella 2013–2016 kolme kehityskuvaa, joissa kuvataan keskeisten talouden tunnuslukujen: vuosikatteen, yli-/alijäämän, kertyneen yli-/alijäämän, lainakannan ja korkokulujen kehitys. Kehityskuvien lähtökohta on vuoden 2012 tilinpäätös. Taustaolettamuksissa veroprosentit on pidetty vuoden 2013 tasolla ja verotulo-/valtionosuusarviot perustuvat kevään 2013 valtuustokauden arvioihin, joissa on huomioitu kehysriihen 2013 päätöksien vaikutukset.

Toimintatulojen kasvuksi on arvioitu 2,0 prosenttia/vuosi ja investointitaso on pidetty taloussuunnitelman mukaisena. Kehityskuvat on rakennettu siten, että muuttujina ovat toimintakulujen kasvu sekä korkokulut. Korkotasoksi vuonna 2013 on asetettu talousarvion mukaisesti 1,60 %. Vuoden 2014 korkotasoksi on arvioitu 3,00 %, vuoden 2015 korkotasoksi 3,50 % ja vuoden 2016 korkotasoksi 4,00 %.

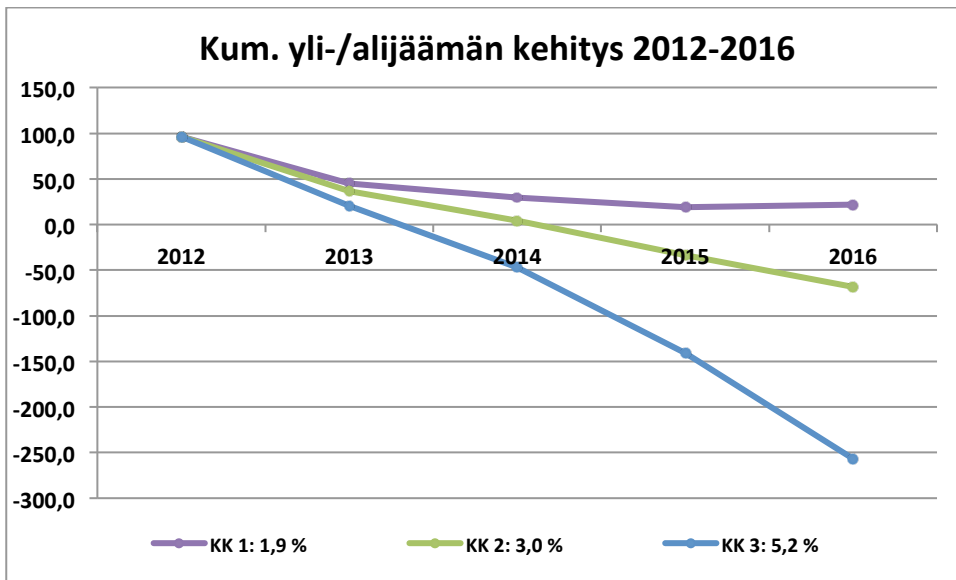
Talouden kehityskuvassa 1 toimintakulujen vuotuiseksi kasvuksi on asetettu 1,9 %, jolloin kaupungin taloustilanne paranee siten, että valtuustokauden lopussa kaupungin talous on tasapainossa. Kehityskuvassa 2 toimintakulujen kasvuksi on asetettu 3,0 %, jolloin kaupungin taloustilanne pysyy muuttumattomana valtuustokauden loppuun asti. Kehityskuvassa 3 toimintakulujen kasvuksi on asetettu 5,2 %, eli valtuustokauden 2009–2012 keskimääräinen toimintakulujen kasvu. Tässä kehityskuvassa kaupungin taloustilanne heikkenee nopeasti.

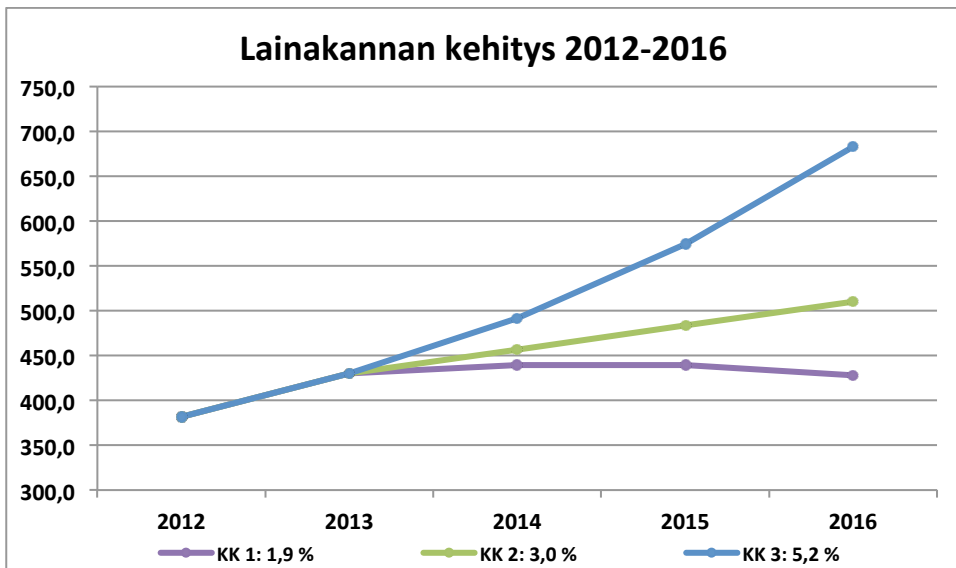
Kuva 3. Vuosikatteen kehitys vuosina 2012–2016

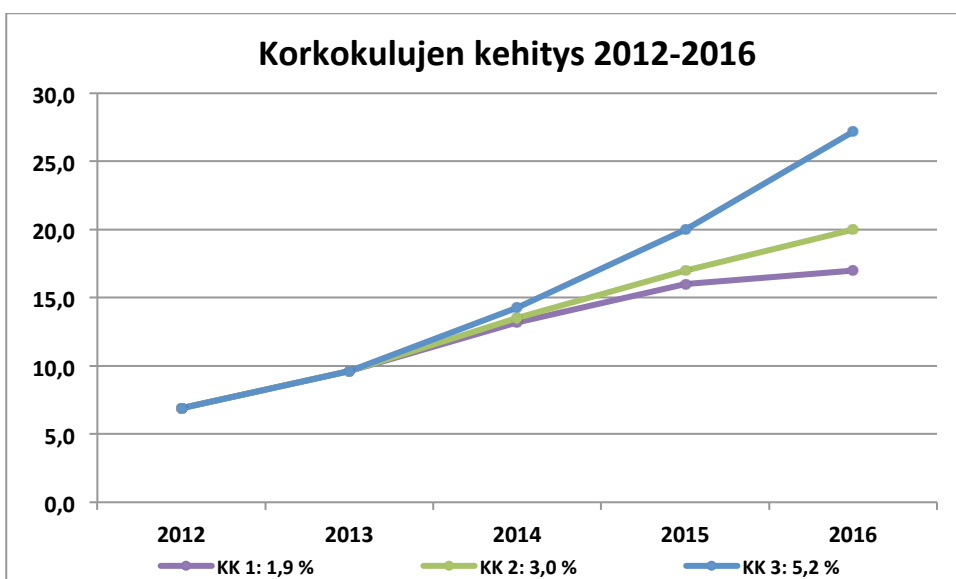
Kuva 4. Tilikauden yli-/alijäämän kehitys vuosina 2012–2016

Kuva 5. Kumulatiivisen yli-/alijäämän kehitys vuosina 2012–2016

Kuva 6. Lainakannan kehitys vuosina 2012–2016

Kuva 7. Korkokulujen kehitys valtuustokaudella 2012–2016

Kehityskuvien perusteella kaupungin talouden tila heikkenee nopeasti kuluvalla valtuustokaudella, mikäli toimintakulujen kasvu jatkuu yhtä suurena kuin edellisellä valtuustokaudella 2009–2012. Tässä kehityskuvassa vuosikate muodostuu negatiiviseksi ja taseen kertyneet ylijäämät menetetään vuoden 2014 tilinpäätöksessä. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä vuosikate olisi -65 miljoonaa euroa, tilikauden alijäämä -115 miljoonaa euroa, kertyneet alijäämät -260 miljoonaa euroa, lainakanta 680 miljoonaa euroa (5 000 euroa/asukas) ja korkokulut -27 miljoonaa euroa.

5. Taloustavoitteet valtuustokaudelle 2013–2016

Taloustoimikunta toteaa, että kehityskuva-analyysin perusteella toimintakulujen kasvu ei voi jatkua nykyisellä tasolla.

Taloustoimikunta esittää valtuustokauden 2013–2016 taloustavoitteiksi seuraavia:

- 1. Kaupungin talous tasapainotetaan valtuustokaudella 2013–2016 siten, että kaupungin vuosikate vastaa poistoja eikä lisävelkaantumista tapahdu valtuustokauden viimeisenä vuonna 2016.**
- 2. Vuonna 2014 tulovero- ja kiinteistöveroprosentit pidetään vuoden 2013 tasolla. Veroprosentit vuodelle 2014 päätetään kaupunginvaltuustossa 10.6.2013, jolloin talousarvion valmistelu syksyllä voidaan tehdä ilman veroprosentin korottamiseen liittyvää keskustelua.**
- 3. Toimintakulujen vuotuinen kasvu kaupunkitasolla on valtuustokaudella keskimäärin 1,9 prosenttia vuodessa, jotta tasapainoinen talouden tila saavutetaan valtuustokauden lopussa. Toimintakulujen kasvuvaraa tarkennetaan vuosittain tilinpäätöksien ja verotulo-/valtionosuusarvioiden tarkentumisessa.**
- 4. Konserniyhteisöjä koskevia omistusjärjestelyitä toteutetaan kaupunkikonsernin taloudellisen aseman vahvistamiseksi ja konsernirakenteen yksinkertaistamiseksi. Mahdollisuus osingonjakoihin kertaluontoisena toimenpiteenä selvitetään ja tuodaan päätöksentekoon syksyn 2013 kuluessa.**
- 5. Investointitaso ei ylitä taloussuunnitelman mukaista investointien kokonaismäärää, joka on 190,5 miljoonaa euroa valtuustokaudella.**

6. Vuoden 2014 talousarvion valmisteluraami

Taloustoimikunta esittää, että valtuustokauden 2013–2016 taloustavoitteiden mukaisesti vuoden 2014 talousarvio laaditaan siten, että tulovero- ja kiinteistöveroprosentit pidetään vuoden 2013 tasolla ja toimintakulujen kasvu on valtuustokaudella keskimäärin enintään 1,9 %. Vuosikatetavoitteeksi vuodelle 2014 asetetaan 30,0 miljoonaa euroa. Investoinnit ovat korkeintaan taloussuunnitelman mukaisesti 45,8 miljoonaa euroa.

Talousarvion 2014 laskentapohjassa huomioidaan talousarvion 2013 ylityspaineet huhtikuun kolmannesvuosiraportin mukaisesti, vuodelle 2014 tulevat indeksikorotukset sekä pakolliset jo tehtyjen päätösten ja laki- ja asetusmuutosten tarvitsemat varaukset. Henkilöstökulujen kasvuprosentiksi arvioidaan 1,0 %.

Toimintakulujen kasvun pitämiseksi valtuustokaudella keskimäärin 1,9 prosentissa ja vuosikatetavoitteen saavuttamiseksi tulee vuoden 2014 talousarvion valmistelun yhteydessä tehdä päätökset vähintään 11,5 miljoonan euron (1,5 %) käyttötalouden tasapainottamisen toimenpiteistä. Lautakuntien tulee talousarviovalmistelussa päästä kuvassa 8 esitettyihin nettomenojen tasapainotustavoitteisiin. Tavoite on laadittu siten, että toimintakuluihin suhteutettuna konsernihallinnolle ja kaupunkirakennepalveluille kohdistetaan sosiaali- ja terveystaloudellisia sekä sivistyspalveluita vaativampi tasapainotustavoite.

KÄYTTÖMENOJEN VALMISTELURAAMI 2014

Konsernihallinto	-800
Perusturvapalvelut	-6 500
Sivistyspalvelut	-2 500
Kaupunkirakennepalvelut	-1 700
Nettomenojen muutos laadintapohjasta:	-11 500

= > Vuosikate

30 000

Kuva 8. Talousarvion valmisteluraamin 2014 mukainen tasapainottamistavoite palveluittain

7. Valmisteluraamin 2014 mukaisen toimenpideohjelman valmistelu

Vastuualuejohtajat ovat esitelleet taloustoimikunnan kokouksissa talouden tasapainottamisen toimenpiteitä ja säästöpotentiaalia omien vastualueittensa osalta. Tasapainottamistoimenpiteiden valmistelu vuoden 2014 talousarvion laatimiseksi jatkuu siten, että palvelukokonaisuuksittain laaditaan yksilöity toimenpideohjelma talousarvioraamin tavoitteiden toteuttamiseksi.

Lautakunnat käsittelevät toimenpideohjelmat ja tekevät esityksensä vuoden 2014 talousarviosta 27.9.2013 mennessä.

Taloustoimikunnan työohjelma syksyllä 2013 keskittyy erityisesti kaupunkikonsernin rakenteellisiin kysymyksiin. Taloustoimikunnan työohjelmassa mukana olevia teemoja ovat muun muassa:

1. Kaupungin organisaation keventäminen ja päätösvallan delegointi alaspäin.
2. Tuottavuuden lisääminen ja tehollisen työajan ja asiakaspalveluun käytettävän työajan lisääminen.
3. Kaupunkikonsernin toimintojen tarkastelu, tehostaminen ja karsinta.
4. Lähipalvelujen määrittely.